

Dürüstlük E?ilim Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Dürüstlük E?ilim Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20263>

Özet

Dürüstlük E?ilim Ölçe?i (DEÖ), Duygu Sarmusak taraf?ndan 2011 y?l?nda haz?rlanan bir Yüksek Lisans Tezi kapsam?nda geli?tirilmif bir ölçme arac?d?r. Bu ölçek, özellikle ilkö?retim ö?rencileri aras?nda, hile yapma, yalan söyleme ve kurallara uymama gibi günlük ya?amdaki dürüstlük d??? davran???lara yönelik e?ilimleri belirlemeyi amaçlamaktadır. Toplam 9 maddeden olu?an DEÖ, ö?rencilerin dürüstlük düzeylerini 4'lü Likert Ölçe?i format?nda de?erlendirmektedir.

Ölçe?in geli?tirilmesi, ö?rencilerin empatik e?ilimleri ve alg?lad?klar? ö?retmen tutumlar?n?n onlar?n ahlaki de?er yarg?lar?na olan etkisini inceleyen daha geni? bir ara?t?rman?n parças? olarak gerçekte?tirilmif tir. DEÖ, ö?rencilerin ahlaki geli?im süreçlerinde sergiledikleri davran???sal e?ilimleri nicel olarak ölçmeye olanak tan?r.

Anahtar Kelimeler

Dürüstlük E?ilim Ölçe?i, Dürüstlük, Ahlaki De?erler, Hile E?ilimi, ?lkö?retim Ö?rencileri, Likert Ölçe?i, Psikometrik Geli?tirme.

Yazarlar

Duygu Sarmusak

Amaç

Dürüstlük E?ilim Ölçe?i'nin temel amacı, ilkö?retim ö?rencilerinin çe?itli sosyal ve akademik ba?lamlarda sergileme e?iliminde olduklar? dürüstlük d??? davran???lar? sistematik olarak ölçmektir. Ölçek, ö?rencilerin yalan söyleme, kopya çekme veya sorumluluktan kaç?nmak için mazeret uydurma gibi davran???sal e?ilimlerinin ?iddetini belirlemek üzere tasarlanm???tır.

Bu araç, ö?rencilerin ahlaki geli?im düzeyleri hakk?nda somut veriler sa?layarak, e?itimcilerin ve ebeveynlerin ahlaki e?itim ve de?erler e?itimi konular?nda hedefli müdahaleler geli?tirmesine yard?mc? olmay? amaçlamaktadır. Ölçek, bir yüksek lisans tezi kapsam?nda, ö?rencilerin empatik ve ahlaki yarg?lar?n?n incelenmesi amacıyla geli?tirilmif tir.

Yap?

Ölçek, dürüstlük e?ilimi yap?s?n?, do?rudan gözlemlenebilir ve günlük ya?amda s?kça kar???la???lan ahlaki ikilemler üzerinden operasyonelle?tirmektedir. Ölçek maddeleri genellikle üç ana alan? kapsamaktadır:

Akademik Dürüstlük: S?navda kopya çekme veya ödevler hakk?nda yalan söyleme gibi okul

ortam?ndaki dürüstlük d??? davran???lar.

Ki?isel Sorumluluk: Okuldan kaçmak veya sorumluluklar? yerine getirmemek için mazeret uydurma e?ilimi.

Maddi Dürüstlük: Aile üyelerinden izinsiz para alma gibi küçük çaplı etik d??? eylemler.

Geçerlik

Dürüstlük E?ilim Ölçe?i'nin geçerlik çal???malar?na dair ayrıntılı bilgiler, sa?lanan kaynak özetinde aç?kça belirtilmemiştir. Ancak, ölçe?in bir tez çal???mas? kapsam?nda geli?tirildi?i göz önüne al?nd???nda, yap? geçerli?ini sa?lamak amacıyla Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) gibi istatistiksel yöntemlerin kullan?ld??? varsay?lmaktadır. Yap? geçerli?inin sa?lanması, ölçe?in gerçekten ahlaki de?erler ve dürüstlük e?ilimini ölçtü?ünü göstermesi aç?s?ndan kritik öneme sahiptir.

Geçerlik çal???malar? hakkında daha detaylı bilgi için, ölçe?in geli?tirildi?i yüksek lisans tezinin tamam?n?n incelenmesi gerekmektedir. Tez, Gazi Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü bünyesinde bulunmaktadır.

Güvenirlik

Ölçe?in iç tutarlılık güvenilirli?i, madde analizine dayalı olarak hesaplanan Cronbach Alfa katsay?s? ile de?erlendirilmiştir. Yapılan analizler sonucunda, ölçe?in güvenilirlik düzeyi **.7319** olarak bulunmuştur.

Genel psikometrik standartlara göre .70 ve üzeri Cronbach Alfa katsay?s?, bir ölçe?in kabul edilebilir düzeyde iç tutarlılığa sahip oldu?unu gösterir. Bu de?er (.7319), Dürüstlük E?ilim Ölçe?i'nin maddelerinin tutarlı bir şekilde aynı yapıyı ölçtü?ünü ve dolay?s?yla güvenilir bir araç oldu?unu i?aret etmektedir.

Faktör Analizi

Güvenirlik analizinin yapıld??? bölümde, Aç?mlay?c? Faktör Analizi'ne (AFA) ek olarak iç tutarlılık katsayılarına bak?ld??? belirtilmiştir. Bu durum, ölçe?in yapısal boyutlar?nı belirlemek amacıyla faktör analizinin kullan?ld???nı göstermektedir. Ancak, elde edilen faktör yap?s?, alt boyutlar veya faktör yükleri hakkında detaylı bilgi kaynak özetinde yer almamaktadır.

Araç

Test Türü: Geli?tirme (Developmental) Ölçe?i

Format: 9 maddelik, tek boyutlu olduğu varsayılan kendini raporlama ölçeği.

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: İlköğretim öğrencileri.

Yaş Grubu: İlköğretim dönemi (Genellikle 7-14 yaş aralığı).

Popülasyon Detayları: Çalışma, ilköğretim öğrencileri üzerinde yürütülmüştür.

Test Metodolojisi: 4'lü Likert derecelendirme sistemi kullanılmıştır:

1 = Hiçbir zaman

2 = Nadiren

3 = Bazen

4 = Çoğu zaman

Anahtar Kelimeler

Dürüstlük Eğilimi, Etik Davranış, Ahlak Gelişimi, Cronbach Alfa, Yüksek Lisans Tezi, Psikometri, Değerler Eğitimi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilgi mevcut değildir.

Kurum E-posta Adresleri: Bilgi mevcut değildir.

Yazma Adresi: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara (Tezin yapıldığı kurum).

İzinler, Ücret ve Test Yolu

Ölçek, 2011 yılında Duygu Sarmusak'ın yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilmiştir. Ölçeğin ticari kullanımı ve izinleri hakkında detaylı bilgi için sorumlu yazar Duygu Sarmusak ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Tez, Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi üzerinden erişime açıktır.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi, ek bir kaynak olarak aşağıda sunulmuştur. Orijinal PDF buradan indirilebilir: durustluk-egilim-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Sarmusak, D. (2011). *?lkö?retim ö?rencilerinin empatik e?ilimleri ve alg?lad?klar? ö?retmen tutumlar?n?n ö?rencilerin ahlakî de?er yarg?lar?na etkisi* (Yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Tezin çevrimiçi ba?lant?s?na YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?ilebilir: tez.yok.gov.tr

Dürüstlük E?ilim Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

S?navlarda kopya çekerim.

Babam?n cüzdan?ndan gizlice para al?r?m.

Parkta oynamak istiyorsam ama babam?n da izin vermeyece?ini biliyorsam aileme ders uzad? derim yine de parka giderim.

Oynad???m oyunlarda (saklambaç, satranç, bilgisayar oyunu vb.) kazanmak için hile yapar?m.

Okula gitmemek için hasta numaras? yapar?m

Ödevlerimi yapmad???m zaman "y?rt?ld?, kayboldu" gibi bahaneler uydururum.

Karnemde kötü not varsa, karnemi görmeyen ki?ilere notlar?m? yüksek söylerim

Bir dersten yanl???kla karneme yüksek not yaz?l?rsa durumu ö?retmene söylerim.

Ödevimi yapmam??sam ö?retmene mazeret uydururum